Μια φορά κι έναν καιρό ήταν τα παραμύθια! (Ελένη Ανδρουλάκη)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 10 Φεβρουαρίου, 2010

(ΠΗΓΗ: Ιερά Μητρόπολη Γλυφάδας)

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν τα παραμύθια. Τα θυμόμαστε οι περισσότεροι με νοσταλγία. Τα παραμύθια που αγαπήσαμε ως παιδιά πέθαναν. Τα παραμύθια που διαπαιδαγώγησαν γενιές παιδιών έγιναν σήμερα αντι-παραμύθια, εργαλεία διαστροφής, εφιάλτες παιδικής κακοποίησης. Λόγια και εικόνες φρίκης μέσα από πολύχρωμες, φανταχτερές σελίδες ή εντυπωσιακά κινούμενα σχέδια καταστρέφουν το μέλλον και την ελπίδα μας.

Στις 11 Φεβρουαρίου θα δούμε και στην Ελλάδα την πρεμιέρα της αμερικανικής ταινίας κινουμένων σχεδίων **«Η Πριγκίπισσα και ο Βάτραχος»**, του Walt Disney. Και ποιος δεν έχει ακούσει το παραμύθι των αδελφών Γκριμ; Και πόσοι γονείς άραγε θα προστρέξουν με τα παιδιά τους στους κινηματογράφους πιστεύοντας ότι θα δουν εκείνη την παιδική ιστορία με τον πρίγκιπα που μεταμορφώθηκε -χωρίς πολλές-πολλές εξηγήσεις- σε βάτραχο και την επαναφορά του σε πρίγκιπα μόλις η πριγκίπισσα τον πέταξε στον τοίχο -σύμφωνα με το κλασικό παραμύθι- ή μόλις τον φίλησε- σύμφωνα με νεώτερες εκδοχές του μύθου; Τουλάχιστον αυτό περιμέναμε να δούμε εμείς ξεκινώντας να παρακολουθούμε την ταινία. Το σοκ ακολούθησε σε λίγα λεπτά.

Η ταινία που μοιάζει με το κλασικό παραμύθι μόνο κατά τον τίτλο, είναι ουσιαστικά μια **εμβάπτιση των παιδιών στο κακό, το βουντού, τη μαύρη μαγεία**. Μετά τα πρώτα αθώα λεπτά, εμφανίζεται ο κακός της ιστορίας, ο «Άνθρωπος-Σκιά», ένας άγριος μάγος βουντού που φορά καπέλο με νεκροκεφαλή και οστά στο λαιμό. Ο μάγος διαφημίζει το βουντού και την πρόβλεψη του μέλλοντος. Πλησιάζει τον ανυποψίαστο πρίγκιπα και του δίνει την κάρτα του: «Διαβάσματα Ταρώ, ξόρκια, φίλτρα, όνειρα που γίνονται πραγματικότητα». «Διαβάζει» την παλάμη του πρίγκιπα και τον πείθει να τον ακολουθήσει. Με σαγηνευτικό τρόπο παρουσιάζει στον πρίγκιπα και τον βοηθό του «το δικό του κόσμο», λέγοντας συνεχώς ότι έχει «φίλους στην άλλη πλευρά»! Διαβεβαιώνει τους ήρωες ότι μπορεί «να διαβάσει το μέλλον τους, να δει βαθιά μέσα στην καρδιά και την ψυχή τους και να πραγματοποιήσει τα πιο απίθανα όνειρά τους». Χορεύοντας και τραγουδώντας επαναλαμβάνει: «έχω μαγικά, έχω ξόρκια, έχω πράγματα που δεν έχω καν δοκιμάσει και έχω φίλους στην άλλη πλευρά!... Τα χαρτιά, τα χαρτιά, τα χαρτιά λένε το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον ακόμα. Τα χαρτιά, τα χαρτιά! Πάρτε μόνο τρία. Κάντε ένα μικρό ταξιδάκι στο μέλλον μαζί μου». Τους παροτρύνει να σφίξουν το χέρι του, «το χέρι ενός φτωχού αμαρτωλού», όπως λέει, και να κλείσουν συμφωνία μαζί του. Ο πρίγκιπας και ο βοηθός του κλείνουν τη συμφωνία. Αμέσως έρχονται τα πνεύματα, δένουν τον πρίγκιπα, ο μάγος καταλαμβάνεται από τα πνεύματα και φτιάχνει ένα φυλαχτό παίρνοντας αίμα από τον πρίγκιπα. Ο πρίγκιπας μεταμορφώνεται σε βάτραχο και ο ακόλουθός του παίρνει τη μορφή του πρίγκιπα, αλλά η μεταμόρφωσή του διαρκεί όσο υπάρχει αίμα στο φυλαχτό το οποίο φορά στο λαιμό του· όταν τελειώνει το αίμα θα πρέπει να ανανεώνεται.

Ο βάτραχος-πρίγκιπας συναντά την ηρωίδα, μια μαύρη, φτωχή κοπέλα που είναι σε πάρτυ μασκέ ντυμένη πριγκίπισσα και με αντάλλαγμα χρηματική αμοιβή την πείθει να τον φιλήσει. Αντί να ξαναγίνει πρίγκιπας, όπως θα περιμέναμε, τα μαγικά επιδρούν και στην κοπέλα η οποία μεταμορφώνεται σε βατραχίνα. Η βατραχίνα

πληροφορείται ότι όλα αυτά έγιναν λόγω του βουντού και ο βάτραχος-πρίγκιπας δικαιολογείται ότι ο μάγος «ήταν πολύ χαρισματικός». Ακολουθούν τρομακτικές σκηνές καταδίωξης από άγρια ζώα και τα βατραχάκια ψάχνουν να βρουν κάποιον να τους λύσει τα μάγια. Ακολουθώντας τις συμβουλές ενός νέου φίλου τους πάνε στην «καλή» Μάμα Όντυ, τη «βασίλισσα βουντού του βάλτου» η οποία «έχει μαγικά και ξόρκια, όλα τα είδη βουντού μαγείας»! Εν τω μεταξύ το αίμα τελειώνει στο φυλαχτό και ο φιλόδοξος βοηθός του πρίγκιπα αρχίζει να γυρίζει στην προηγούμενη εμφάνισή του, πράγμα που εξοργίζει τον «Άνθρωπο-Σκιά» ο οποίος φωνάζει: «επειδή κάποιος άφησε να φύγει ο πρίγκιπας-βάτραχός μας, θα πρέπει να ζητήσω βοήθεια από τους φίλους μου στην άλλη πλευρά». Στην «παιδική» αυτή ταινία ακολουθούν αναλυτικές περιγραφές τελετουργικών μαύρης μαγείας όπως συμβαίνουν στην πραγματικότητα – για παράδειγμα ο «Άνθρωπος-Σκιά» κάνει δαιμονικές επικλήσεις και βουντού (τρυπά με καρφίτσα την κούκλα) για να κλείσει συμφωνία με τα πνεύματα. Ο μάγος πείθει τους δαιμονικούς φίλους του να βοηθήσουν υποσχόμενος ότι «θα έχουν ό,τι επιθυμήσουν οι σκοτεινές μικρές καρδιές τους»! Στη συνέχεια βλέπουμε τρομακτικές σκηνές όπου τα πνεύματα με μορφή τεράτων ξεχύνονται για να κάνουν κακό.

Οι ήρωες-βάτραχοι παλεύουν να φτάσουν στην «καλή» βουντού-μάγισσα καταδιωκόμενοι από ανθρώπους και τέρατα. Η «καλή» μάγισσα τους διδάσκει ότι «πρέπει να σκάψουν λίγο βαθύτερα μέσα τους για να βρουν ποιοι είναι και τότε θα βρουν τι χρειάζονται». Εν τω μεταξύ οι δαίμονες φέρνουν το βάτραχο στον μάγο, ο οποίος συνεχίζει τα τελετουργικά του για να πάρει πάλι αίμα. Κατόπιν σκοτώνει την καλή πυγολαμπίδα-φίλη των βατραχιών. Είναι μια θλιβερή σκηνή θανάτου, βαριά και ίσως σοκαριστική για κάποια παιδιά. Στη συνέχεια η πυγολαμπίδα γίνεται μετά θάνατον αστέρι, κάτι που -σύμφωνα με κάποιους κριτικούς- βασίζεται στην ιδέα της μετενσάρκωσης.

Το αντι-παραμύθι τελειώνει με σκληρές σκηνές όπου ο μάγος πληρώνει τις δοσοληψίες του με τα πνεύματα. Το φυλαχτό με το αίμα σπάζει και ο μάγος δεν μπορεί να ξεπληρώσει το χρέος του. Με ολοζώντανες φρικιαστικές εικόνες βλέπουμε την έλευση των άγριων πνευμάτων με την δαιμονική όψη. «Είσαι έτοιμος; Είσαι έτοιμος; Είσαι έτοιμος;» τον ρωτούν φωνάζοντας όλα μαζί. –«Όχι, δεν είμαι καθόλου έτοιμος» απαντά ο μάγος. «Είσαι έτοιμος;» φωνάζουν χορεύοντας. – «Έχω ακόμα τον πρίγκιπα-βάτραχο φυλακισμένο. Χρειάζομαι λίγο παραπάνω χρόνο. Σας παρακαλώ! Λίγο ακόμα χρόνο!» ικετεύει ο μάγος. Αλλά τα πνεύματα -όπως πραγματικά συμβαίνει με τα πνεύματα- δεν δείχνουν έλεος, τον τραβάνε με ιαχές όλα μαζί στο νεκροταφείο. Ο μάγος σκοτώνεται από τους δαίμονες που υπηρετούσε. Μετά από όλες αυτές τις εικόνες θρίλερ που καταλαμβάνουν μεγάλο μέρος της ταινίας ακολουθεί και ο γάμος του βατράχου και της βατραχίνας που κατόπιν ξαναγίνονται πρίγκιπας και πριγκίπισσα.

Θα κυριαρχήσει άραγε μια σύντομη σκηνή γάμου ή κάποια σύντομα καλά μηνύματα

στο νου των παιδιών; Ή όλα τα προηγούμενα; Παιδιά που είδαν την ταινία μας είπαν τις εντυπώσεις τους· αυτό που χαράχτηκε στα παιδιά ήταν οι σκηνές βουντού και οι τρομακτικές σκηνές. Σε ξενόγλωσσες ιστοσελίδες διαβάσαμε ότι μικρά παιδιά στο εξωτερικό, όπου η ταινία προβάλλεται από το Δεκέμβριο, τρόμαξαν και ήθελαν να φύγουν στη μέση της ταινίας· κάποιοι γονείς έγραψαν ότι δεν ήξεραν πώς να εξηγήσουν στα παιδιά τους τι είναι το βουντού. Η εφημερίδα Guardian (28/1/2010) έγραψε ότι πρόκειται για «μέτρια ταινία, μακριά από την κατηγορία ιστοριών παιχνιδιού».

Όπως αναμενόταν, μεγάλες ενστάσεις βρέθηκαν και σε χριστιανικές ιστοσελίδες. Παραθέτω κάποιες ενδεικτικά. Μετά την ταινία κινουμένων σχεδίων «Μουλάν» όπου παρουσιάζεται ο Κομφουκιανισμός, την ταινία «Ποκαχόντας» όπου προβάλλεται ο ανιμισμός, την ταινία «Ηρακλής» όπου προωθείται ο παγανισμός και την ταινία «Ο Αδελφός μου ο Αρκούδος» όπου διδάσκεται ο σαμανισμός, η τελευταία ταινία κινουμένων σχεδίων του Disney «Η Πριγκίπισσα και ο Βάτραχος» όπου διδάσκεται το βουντού, είναι «εκπληκτικά σκοτεινή». «Η μαγεία που βρίσκουμε σε αυτήν δεν είναι αυτή που συναντούμε σε πολλά άλλα παραμύθια», δηλαδή ένα τέχνασμα για να προωθηθεί η ιστορία, «είναι πραγματική σκοτεινή και δαιμονική μαγεία», όπως εξασκείται σε αποκρυφιστικά περιβάλλοντα με επικίνδυνες συνέπειες. «Οι φίλοι από την άλλη πλευρά δεν είναι ένα απλό μαγικό τρικ που χρησιμοποιείται, αποδεικνύουν ότι χρησιμοποιούνται δαιμονικές δυνάμεις. Με αυτά δεν πρέπει κανείς ποτέ να παίζει». «Όλη αυτή η εμμονή με το βουντού, τη μαύρη μαγεία, τα φυλαχτά με το αίμα... είναι πολύ σκοτεινή και ακραία για τέτοιου είδους παιδική ταινία». Αλλού διαβάζουμε ότι «οι βάσεις της ταινίας είναι αντίθετες με κεντρικά δόγματα του Χριστιανισμού»: η «καλή» μάγισσα βουντού είναι κάτι ανύπαρκτο, διότι το βουντού μόνο κακό μπορεί να προκαλέσει, όλα τα είδη της μαγείας -λευκή ή μαύρη- είναι το ίδιο επικίνδυνα και δαιμονικά· το αντι-ευαγγέλιο του Εαυτού που προστάζει «να σκάψουμε βαθύτερα μέσα μας για να βρούμε τον εαυτό μας»· οι καλοί ήρωες που νικούν επειδή στηρίζονται μόνο στον εαυτό τους και τις δυνάμεις τους· οι προσευχές στο αστέρι κ.α.

Να τονιστεί ότι η ταινία έχει εντυπωσιακά κινούμενα σχέδια, γραφικά και τραγούδια. Αυτό σημαίνει ότι το κακό εξωραΐζεται και γίνεται έτσι πιο εύπεπτο. Για μένα είναι ιδιαιτέρως ανησυχητικό το γεγονός ότι τα παιδιά, ακόμα και αν στο τέλος υπερισχύει το καλό, μαθαίνουν να εξοικειώνονται με το άγριο, το φρικώδες, το κακό και το δαιμονικό. Η απευαισθητοποίηση είναι το πρώτο βήμα προς την αποδοχή και την μίμηση. Αυτονόητα όλα αυτά, αλλά τα παίρνουμε στα σοβαρά; Το κάθε παιδί είναι μοναδικό και η επίδραση όλων αυτών στο κάθε μοναδικό παιδί είναι άγνωστη. Άλλο παιδί μπορεί να αναπτύξει ή να αυξήσει φοβίες, άλλο επιθετικότητα, άλλο σαδιστικές τάσεις, άλλο περιέργεια να ανοιχτεί στο κακό και το απόκρυφο, πράγμα ιδιαιτέρως εύκολο για τα παιδιά μας σήμερα. Τα ιατρεία των ψυχιάτρων, όπως το ομολογούν οι ίδιοι, έχουν γεμίσει τα τελευταία χρόνια με παιδιά που αρρωσταίνουν

από όλη αυτή την έκθεση σε αυτό που δεν είναι ούτε παιδικό ούτε υγιές. Δεν είναι μόνο αυτή η ταινία, μόνο αυτό το παραμύθι. Είναι όλα αυτά τα αντι-παραμύθια, τα αντι-θεάματα, τα αντι-παιχνίδια. Είναι όλη αυτή η αντι-αγωγή με την οποία δηλητηριάζουμε τα παιδιά μας σήμερα. Είμαστε όλοι υπεύθυνοι. Αν δεν προσέξουμε, αν δεν προσπαθήσουμε, αν δεν προσευχηθούμε... Μια φορά κι έναν καιρό ήταν τα παραμύθια! Μια φορά κι έναν καιρό ήταν τα παιδιά!

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή καθ' οιονδήποτε τρόπο μέρους ή όλου του παρόντος άρθρου χωρίς την έγγραφη άδεια της συγγραφέως.

(Πηγή: Ι.Μ. Γλυφάδας)